సంధ్యా సమస్యలు

ప్రొద్దుపోయిందన్న మాటేగానీ మండుటెండలకు దగ్గరిచుట్టాలైన పడమటి వడగాడ్పుల విసురుల్లో లోకం వెచ్చివెచ్చిగా ఉడికిపోతోంది. అలవాటు ప్రకారం వాహ్యాళికి వెళ్ళి తిరిగివచ్చిన రిటయిర్డు డిప్యూటీ కలెక్టరు రాఘవేంద్రరావుగారు అంగవస్త్రంతో ముఖంమీది చిరుచెమటను తుడుచుకుంటూ చేతికర్రను టేబిలు కానించి వాలుకుర్చీలో కూలబడిపోయారు. మాటి మాటికీ కుడిచేతి చూపుడు వ్రేలితో గాలిలో వలయాలు గీస్తుండడంవల్లనైతేనేమి, క్రింది పెదవిని పైపళ్ళతో నొక్కి అరమోడ్పు కళ్ళతో కూర్చుని వుండడంవల్లనైతేనేమి, ఆ స్థితిలో పరిచితులెవరైనా చూడడం గనుక తటస్థించివుంటే, ఆయన మనసులో ఏదో ఆందోళన రగులుకుంటోందని యిట్టే గ్రహించివుండేవారు.

ఇంత చిరాకుకలిగించే విషయమొకటి తన చుట్టుప్రక్కల్లోనే యింతై, అంతై కడకు విశ్వరూపం ధరిస్తోందన్న సంగతి ఆయనకారోజు ఉదయం ఆరుగంటలవరకూ తెలియదు.

నిద్రాభంగం కావడంతో ఆయన ఆరోజు ఉదయం ఉలికిపడి కళ్లు తెరిచారు. ద్వారంలోనుంచీ వంటమనిషి, అంజయ్య, ముఖాన్నిమాత్రం లోపలికి చూపిస్తూ "మీకోసం ఎవరో వచ్చారు బాబూ!" అంటున్నాడు.

వంటమనిషి అంజయ్యముఖంపట్ల రాఘవేంద్రరావుగారి కెన్నడూ సదభిప్రాయం లేదు. ఉదయం లేవగానే అతడిముఖం తన కళ్ళబడినరోజున ఏదో అవాంతరం తప్పకుండా జరిగితీరుతుందని సకారణంగానో, అకారణంగానో ఒక నమ్మకం యేర్పడి, అది ఆయన అంతరంగంలో అలాగే సుస్థిరంగా వుండిపోయింది.

ఇంటిలో రాఘవేంద్రరావుగారికన్నా ముందుగా నిద్రలేచేవాడెవడైనా వుంటే వాడొక్క వంటమనిషి అంజయ్య మాత్రమే కావడంవల్ల ఆయనకు ప్రతిరోజూ యేవో అవాంతరాలు సంభవిస్తున్నట్టే తోచేది.

ఐతే యిక్కడ అవాంతరాలన్న పదానికి నిఘంటువులిచ్చే అర్థాన్నిమాత్రం అన్వయించుకో గూడదు.

రాఘవేంద్ర రావుగారి దృష్టిలో టూత్ బ్రష్ కనిపించకపోవడమూ, గేటు దగ్గర పందిరి కల్లుకుంటున్న పువ్వులతీగను మేకలు మేసిపోవడం లాంటివన్నీ అవాంతరాల క్రిందే జమవుతాయి.

విసుక్కుంటూనే పడకమీదనుంచీ లేచి కతిపయద్వారాలు గడచి రాఘవేంద్ర రావుగారు హాల్లోకి వచ్చేసరికి అక్కడ ఆయనకోసం చిరుగులుపడిన పాతకోటు జేబులనిండా కాగితాల బొత్తర్లతోనూ, కమ్మివిరిగి నూలుపోగుతో మిగిలిన సులోచనాలతోనూ, ముక్కుపుటాలపైన నశ్యంమరకలతోనూ, కొండకోనల్లో ఎక్కుడు మార్గంపైన రెండుఫర్లాంగుల పొడవున్న గూడ్సు వాగన్లను లాగలేక, లాగలేక లాక్కుపోతున్న ధూమశకటంలాంటి వ్యక్తి ఒకడు, కుర్చీలో చతికిలపడివున్నాడు.

మధురాంతకం రాజారాం

అతణ్ణి చూడగానే రాఘవేంద్రరావుగారి ముఖంలో ఒక ఆశ్చర్యరేఖ మెరిసిందంటే, అందుకు ప్రబలమైన కారణం వుంది. మాటికి పేదయినా నీలకంఠం కులానికి పేద కాడు. ఆర్థికంగా కుటుంబాల అంతస్థుల్లో విభేదాలున్నప్పటికీ, సంఘంలో బంధులోకానికంతటికీ సమాన గౌరవప్రతిపత్తులు లభ్యంకావాలని గట్టిగా పట్టుబట్టే మనిషి నీలకంఠం! అతడు రాఘవేంద్రరావుగారికి స్వయానా పెదతండ్రికొడుకన్న విషయం ఊళ్ళో చాలామందికి తెలియదు. ఆ విషయాన్ని నలుగురికీ ప్రకటించవలసిన అవసరం రాఘవేంద్రరావుగారికైతే లేకపోవచ్చుగానీ, ఆమాత్రం విజ్ఞత నీలకంఠానికెందుకు లేకపోవాలని అతనికీ రాఘవేంద్రరావుగారికీ వున్న రక్తసంబంధాన్ని గురించి తెలిసిన ఏ కొద్దిమందో ఆలోచించక పోలేదు.

ఆ విషయాన్ని అలా బాహాటంగా చెప్పుకోకపోవడానికి వెనుక ఈ ఎనిమిదిబిడ్డల తండ్రి, జరాభారంతోబాటు కుటుంబభారాన్ని మోయలేక సతమతమైపోతున్న ఈ బక్కపలుచటి మనిషి, ఈవకీలుగుమాస్తా, నీలకంఠం ఎంత ఆత్మాభిమానాన్ని పాతర పోసివున్నాడో వాళ్ళకు తెలియదు.

కానీ ఈ అవకాశాన్ని పురస్కరించుకుని రాఘవేంద్రరావుగారు తిన్నచేతితో కాకినదలించని కఠినమనస్కుడని అంచనా వేయడంమాత్రం పెద్ద పొరబాటే ఔతుంది. ఉద్యోగంచేసిన రోజుల్లో డబ్బు వెనకేసుకుని బ్యాంకులో దాచుకున్నాడుగదా అని అతివినయాన్ని నటిస్తూ తన పజ్జచేరిన బంధువులకు ఒక్కకానీఅయినా విదల్చనిమాట నిజమే అయినా నీలకంఠం విషయంలో మాత్రం ఆయన అభిప్రాయం వేరు. నీలకంఠానికి సాటిమానవునిముందు నిలబడి చేతివ్రేళ్ళు నులుముకుంటూ దైన్యం ప్రదర్శించడం చేతకాదు. ఎప్పటికప్పుడు రాఘవేంద్రరావుగారు ఈసారి నీలకంఠం తన సహాయాన్ని అర్థించకతప్పదు అని అనుకుంటూనే వున్నారు, మరొకవైపున నీలకంఠం దిక్కులుతెలియని సంసారసాగరంలో తుపానుల్ని సరకుచేయకుండా నిస్సహాయంగా ఈదుకుంటూనే వస్తున్నాడు. అలాటి నీలకంఠం తెల్లవారకముందే యిలా ప్రత్యక్షమయ్యేసరికి రాఘవేంద్రరావుగారు కొంత తబ్బిబ్బుపడక తప్పిందిగాదు.

"నువు మరికొంతసేపు నిద్రపోయేవాడివేమో! నా మూలంగా నీ నిద్ర పాడైవుంటుంది" అన్నాడు నీలకంఠం.

అతడి మాటల్లో క్షమాపణ ధ్వనిస్తున్నందుకు కించపడుతూ "ఆఁబ్బే! పరవాలేదులే నీలకంఠం! నా నిద్రమాటకేంగానీ, ఎన్నడూ లేంది అతిథిపూచినట్టు ఈ రోజు నువ్వు యిల్లుద్రొక్కి రావడమే గొప్ప! ఏమిటి విశేషాలు?" అన్నారు.

పైకప్పుకేసి చూస్తూ నీలకంఠం ఉపోద్ఘాతం అవసరమా, అనవసరమా అని కాసేపు ఆలోచించిన తర్వాత, అదంతా ఎందుకనుకున్నట్టు సరాసరి అసలు విషయాన్నే ప్రస్తావించేశాడు.

"అదికాదు రాఘవేంద్రం! నువ్వుఉద్యోగంనుంచీ రిటయిరైనమాట నిజమే! కాదనను

కానీ ప్రాపంచిక వ్యవహారాలేవీ పట్టించుకోకుండా తామరాకుమీద నీటిబొట్టులా కూచోడానికి ముందు నువ్వు స్వార్థంగానూ, పరార్థంగానూ చేయవలసిన పనులు కొన్ని వున్నాయి. నామటుకు నా విషయాన్ని చూడు! ఈడొచ్చిన అమ్మాయిలిద్దరు యింట్లోవున్నారు. తీరా మారా వీళ్ళకు సంబంధాలు కుదిరి పెళ్ళి జరిగేలోపల కడగొట్టుపిల్లకు కూడా వయసొచ్చేస్తుంది. పరిస్థితి యిలా వుంటా! పిల్లకావాలంటూ కడప తొక్కివచ్చి అడిగేనాథుడుమాత్రం కనిపించడంలేదు. ఆడబిడ్డల్ని కన్న నేరానికి యిక మాయింట్లో అమ్మాయిలున్నారండోయ్ అని బాకా వూదుతూ తిరగాలంటే అది నాబోటివాడికి సాధ్యమయ్యేపని గాదు. ఏం చేయమంటావు? రాత్రంతా నిద్రపట్టకపోతే తెల్లవారకముందే లేచి నిన్ను సలహా అడుగుదామని యిలా పరుగెత్తివచ్చేశాను."

రాఘవేంద్రరావుగారు ఒకటి రెండు క్షణాలపాటు ఆలోచించి "దానికేముంది నీలకంఠం! నువ్వు నాతో చెప్పావుగదా! ఇకమీదట యిది నీపనిగాదు. నాపని అనుకో! నేను శక్తివంచనలేకుండా ప్రయత్నిస్తాను" అంటూ హామీ యిచ్చారు.

"రక్షించావు బాబూ!" నీలకంఠం తేలిగ్గా పైకిలేస్తూ అన్నాడు: "ఇక నేను నిశ్చింతగా వుండవచ్చునన్నమాట! వెళ్ళొస్తాను మరి!"

"ఉండుండు, కాఫీ తీసుకుని వెళ్దువుగాని" అని రాఘవేంద్రరావుగారు అడ్డు తగులుతుండగానే "కాఫీకేంలే, రాఘవేంద్రం! అవతల బోలెడన్ని పనులున్నాయి. మళ్ళీవస్తానులే" అంటూ నీలకంఠం చరచరా వెళ్ళిపోయాడు.

కాఫీ అయినతర్వాత నీరెండలో రాఘవేంద్రరావుగారు చెక్కు మార్చుకోడానికోసం ట్రెజరీదాకా వెళ్ళిరావలసిన పని బడింది.

డబ్బు జేబులోవుంచుకుని కచేరీ మెట్లు దిగుతుండగా వెనకనుంచీ ఎవరో "వెళ్లిపోతున్నారా బాబాయ్! నేనూ వస్తున్నా" అన్నారు.

రాఘవేంద్రరావుగారు వెనుదిరిగి చూచారు. ఆగంతకుడి పేరు సీతారామయ్య. మనిషి మంచి లౌక్యుడు. పెద్దచదువులు చదవకపోయినా, పితృపారంపర్యంగా సంక్రమించిన కరణీకం వల్ల గ్రామం తన చెప్పుచేతుల్లో వుండగా బ్రతుకు నొకవిధంగా వెళ్ళదీసుక పోతున్నాడు. రాఘవేంద్రరావుగారికి తాశీల్దారుగా ప్రమోషను వచ్చిన క్రొత్తలో అప్పుడే కరణీకం ఛార్జిపుచ్చుకున్న పంతొమ్మిదేళ్ళ కుర్రాడు సీతారామయ్య నేరుగా తాలూకాఫీసులో ప్రవేశించి తాశీల్దారుగారిని "బాబాయ్" అని సంబోధించాడు. రాఘవేంద్రరావుగారు విస్తుపోయి ఆ చుట్టరికపు లోతుపాతుల్ని ఆరా తీయగా కడకు ఆ కుర్రాడేమంత దూరపు బంధువు కాడనీ, తనతల్లి పినతండ్రికి తోడల్లుడి పౌత్రుడేననీ వాస్తవం పైకి తేలింది.

అదంతా మనకిప్పుడు అప్రస్తుతం!

"సరిగ్గా సమయానికి కనిపించావోయ్" అంటూ రావుగారు పరుగుపరుగునా మెట్లు దిగివచ్చిన సీతారామయ్యకు తన గొడుగు నీడక్రింద కాస్త చోటిచ్చి "ఈ మధ్య ఎక్కడా కనిపించడంలేదే! నీతో ఒక విషయం చెప్పాలనుకుంటున్నాను" అన్నారు.

"అరే, చిత్రంగావుందే బాబాయ్! నేనూ ఒక విషయం చెప్పాలనే యిలా పరుగులుబారి వస్తున్నాను. పోనీ, మీ విషయమేదో మొదట చెప్పేయండి" అన్నాడు సీతారామయ్య.

"ఏంలేదు. నీ ఎరుకలో మంచి కుర్రాడెవడైనా వుంటే తీసుకొస్తావా?" రావుగారు సూటిగా ప్రశ్నించారు.

"ఉద్యోగమేదయినా ఖాళీగా వుందా బాబాయ్?"

"ఉద్యోగం కాదు. సాలంకృత కన్యాదానం"

"అదే, అదే! నే నడుగదలచుకున్నదీ అదే బాబాయ్! పెళ్ళీడొచ్చిన పిల్లను యింట్లో వుంచుకుని నాలుగేళ్ళుగా చెప్పులరిగేటట్టు దేశం చుట్టేశాను. మరి నేనేమో మహా తెలివైనవాడిననుకుంటుంది లోకం! నా తెలివి తెల్లవారినట్టే వుంది, ఈ విషయంలో మీరు నాకేదయినా దోవ చూపించక తప్పదు బాబాయ్!"

నర్తనబాల
ఫొటో: శ్రీమతి ఎం. ప్రమీలాదేవి, (కోయంబత్తూరు.)

రావుగారు తెల్లబోయినప్పటికీ తమాయించుకుని "త్రోవ చూపించగలనని నేను పూచీపడలేను సీతారామయ్యా! కానీ ఈ విషయాన్ని జ్ఞప్తిలో వుంచుకుంటాను" అన్నారు.

"మంచిది. ఆ మాటే నాకుచాలు. వెళ్ళొస్తాను బాబాయ్" అని, అంతటితో తనపని తీరిపోయినట్టు సీతారామయ్య వెనుదిరిగి కచేరీ వైపు వెళ్ళిపోయాడు.

తనొక సమస్యను పరిష్కరించాలనుకోడమేమిటి? అది చాలక దానికి మరొకటి

సంధ్యా సమస్యలు

కోడుగావడమేమిటి? రావుగారికి అతుకాన గలిగిన చిరాకు సాయంత్రం లోపుగా యింకా యిద్దరు ముగ్గురు ఆడపిల్లల పెళ్ళి సంబంధాలు కుదిర్చిపెట్టమని తనను అభ్యర్థించడంతో మరీ మోతాదు మీరిపోయింది

ఆ యిద్దరు ముగ్గురిలో ఒకరకేమో బడి పంతులు. రావుగారు ఎంతటి దుర్భర వేదనా భరిత దుఃఖజీవిత గాధలనయినా ఓర్చుకోట్ట గలరు గానీ ఈ బడిపంతులనే పేరిట చలామణీ అయ్యే దీనమానవుడి గోడును, అతడి ముఖరహో మాత్రం వినలేరు, వింటే ఆ రోజుకిక ఆయనకు అన్నం సహించదు. నిద్ర పట్టదు.

పైగా ఆ రోజు రావుగారికి తారసిల్లిన బడిపంతులు మాటలసందర్భంలో తనకు ముగ్గురు కూతుళ్ళున్నట్టు చెప్పుకున్నాడు విశేషమేమిటంటే ఆ ముగ్గురికీ వయసులో తారతమ్యం వున్నా దూరంనుంచీ చూస్తే మాత్రం అందరూ కవల పిల్లల్లా కన్పిస్తారట!

"ఈసంవత్సరం ఒకరికో యిద్దరికో పెళ్ళి గాకపోతే ఆతర్వాత నిభాయించుకోడం కష్టం"అని కళ్ళనీళ్లు పెట్టుకుంటే రావుగారు అతడిముఖాన్ని చూడలేకపోయారు.

ఊళ్ళోవుంటే యిక ఈగోలవినకతప్పదని ఆయన షికారుకని ఊరిబయటకువెళ్ళగా, అక్కడా యిలాంటికేసే ఒకటి ఎదురుగావడంతో, కేజారత్తిపోయి యింటికి తిరిగి వచ్చేశారు.

రావుగారికాయం వాలుకుర్చీలో వాలిపోయివున్నా, ఆయనమనసుమాత్రం మనసులో లేదు. అది పెళ్ళిళ్ల సమస్యచుట్టూ ప్రదక్షిణం తిరుగుతోంది.

ఆయన చిరాకుతో పైకి లేచి అంగవస్త్రాన్ని,చొక్కానుతీసికుర్చీపైకిగిరవాటు వేసి గదిలో అటూ, యిటూ పచారుచేస్తూ ఉన్నట్టుండి తలపైకెత్తి "ఒరే సూర్యం, సుధాకరం" అని ఎలుగెత్తి కేకవేశారు.

అంతకుముందే ఆఫీసునుంచీవచ్చి కాఫీకోసం లోపలికి వెళ్ళిన సూర్యనారాయణ, డాబాపైన నిలబడి సంధ్యాసౌందర్యాన్ని అవలోకిస్తున్న సుధాకరం రావుగారిపిలుపు చెవులబడగానే గదిలోకివచ్చేశారు.

"మీరు నాకోపని చేసిపెట్టాలి రేపటి దినం సెలవురోజేమ కాదుగదూ!" అంటూ ప్రారంభించారు రావుగారు. "ఇదిగో సూర్యం! నువ్వు ఆఫీసుకు వెళ్ళగానే ఓ కాగితం తీసుకుని అక్కడపనిచేస్తున్న పెళ్ళికాని అబ్బాయిలపేర్లన్నీ చిరునామాతో సహా వ్రాసేయాలి సాయంకాలంలోపల తీరికైనప్పుడు అలాగే డి.ఇ.ఓ ఆఫీసు, ఆర్.టి.ఓ. ఆఫీసు, డిస్ట్రిక్టుబోర్డు ఆఫీసుకూ వెళ్ళి జాబితా పూర్తిచేసేయాలి నువ్వు సుధాకరం! డిస్ట్రిక్టుకోర్టు, మునిసిపల్ ఆఫీసూ, మిగిలిన కార్యాలయాలన్నీ నీవి! రేపీపాటికి జాబితాలు నాచేతిలోవుండాలి."

"ఎందుకు నాన్నా!"అంటుతూ మెల్లగా ప్రశ్నించాడు సూర్యనారాయణ.

"ఎందుకేమిటి! ప్రొద్దుపుట్టకముందే లేచిపెట్టి, సున్నగా ముఖంగీచుకుని, చెరగని యిస్త్రీమడతలతో సిగరెట్టు కాల్చుకుంటూ వీధులవెంబడీ బయలుదేరితే సరిపోదురా బాబూ! ఈ వంశోద్ధారకులు చేయవలసిన పనులు చాలావున్నాయి జాబితా చేతికి రానీ, వీళ్ళపని చెబుతాను."

*   *   *

మరునాటి సాయంకాలం అన్నదమ్ములిద్దరూ మార్గమధ్యంలోనే కలసి యింటికి వచ్చేసరికి రావుగారు తమ గదిలో కూచుని ఏదో వ్రాతపనిలో నిమగ్నులైవున్నారు.

"ఏమిటి నాన్నా అది?" అన్నాడు సుధాకరం, హనుమంతుడి తోకలాంటి జాబితాను బయటికితీస్తూ.

"వచ్చేశారా! కాసేపు నెమ్మదిగా కూచుని ఈఫారాన్నొకసారి క్రిందికీ మీదికీ చూచేయండి సలహాలేవైనావుంటే నిస్సందేహంగా యిప్పుడే బయటపెట్టవచ్చు" అన్నారు రావుగారు.

అన్నదమ్ములు టేబిలుపైకివంగి దీక్షగా ఫారాన్ని పరిశీలింపసాగారు

పేరు అవివాహితుడి సంజాయిషీపత్రం.

(ఎ) అవివాహితుడి పేరు.

(బి) తండ్రి పేరు:

(సి) చిరునామా:

(డి) పెళ్ళిచేసుకునే ఉద్దేశం వున్నదా? లేదా?

(ఉన్నట్టయితే 'ఉంది' అని, లేనట్టయితే 'లేదు' అని వ్రాయవలెను 'లేదు' అని నమోదుచేసినవారు ఇంతటితో ఫారాన్ని మడిచిపెట్టి త్రిప్పిపంపవలెను.)

(ఇ) ఇప్పుడు నువ్వు పెళ్ళిచేసుకోడాని కున్న అభ్యంతరాలేమిటి?

(వివరంగా వ్రాయవలెను. అందుకి కాగితం చాలకపోతే ఒక తెల్లకాగితం జతపరచుకోవచ్చును)

(యఫ్) అవివాహితుడి సంతకం.

ఫారం చదివి ముగించి సూర్యనారాయణ సుధాకరంముఖంలోకి చూచాడు. సుధాకరం సూర్యనారాయణముఖంలోకి చూచాడు. అతుకాన ఒకరిముఖంలో మరొకరికి కనిపించింది, ఆశ్చర్యార్థకపు గుర్తో, ప్రశ్నార్థకపు గుర్తో వాళ్ళకు తెలియదు.

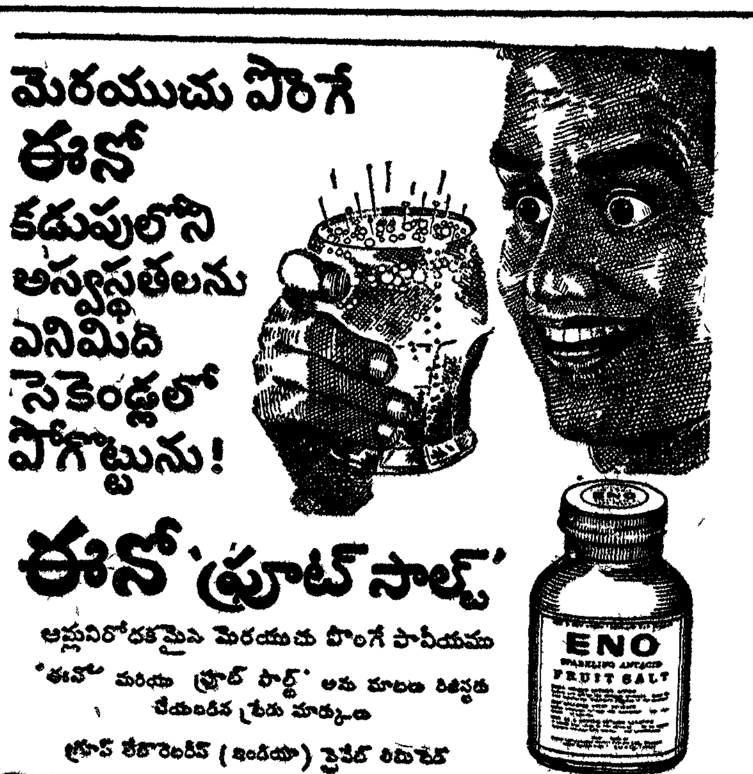

వాళ్ళింకా విస్మయావస్థలోనుంచీ తేరుకోకమునుపే రావుగారు "కాగితాలు తెప్పించివుంచాను కార్బను పేపరుపెట్టి కావలసినన్ని కాపీలుతీసేయండి. రేపే పోస్టు చేసేయాలి" అన్నారు

"ఎందుకునాన్నా! ఏదో కోర్టువ్యవహారం లాగా ఈ పెళ్ళిళ్ళ విషయాన్ని కూడా వ్రాతకోతలతో ముడిపెట్టడం ఏం బాగుంటుంది? అంతగా అవసరమైతే ఒక్కొక్కరినీ వారగాపిలిచి అంతర్యమేమిటో అడిగి తెలుసుకుంటే పోదూ!" అన్నాడు సూర్యనారాయణ

"అదే అంతర్యాన్ని కాగితం పైకెక్కించడం పెద్దనామోషీ పని కాబోలు! మీ సంస్కారాలు నా కర్థమై ఏడువ్వరా బాబూ! ఇది నాపద్ధతి అంతే! మీరో అరగంటసేపు నాపని కోసం 'డివోట్' చేయండి మిగిలిన పని నేను చూచుకుంటాను"

గొప్ప సమస్య ఒకటి పరిష్కారం కాబోతున్నదన్న సంతృప్తితో రావుగారో పొడుగాటి పొగచుట్ట వెలిగించారు

* * *

వారంరోజుల తర్వాత రాఘవేంద్ర రావుగారు ప్రారంభించిన వ్యవహారంలో అంతిమఘట్టం, అనుకోని విధంగా, అత్యద్భుతంగా, హఠాత్తుగా సంఘటిల్లింది

ఉదయం పదిగంటలవేళ. ఆఫీసులో తొందరపను లున్నాయేమో, సూర్యం సుధాకరం కలిసికట్టుగా తొమ్మిదింటికే బయటికి వెళ్ళిపోయారు రావుగారు పది రోజులనుంచీ 'మెయింటైన్' చేస్తున్న పెళ్ళిళ్ల ఫైలును ఒడిలో వుంచుకుని, కత్తివాదరలా పదనెక్కిపోతున్న మందు బెండల్ని చూస్తున్నారు.

ఆవేళప్పుడు అలాకూచుని పోస్టుమేన్ కోసం ఎదురు చూడడం ఆయనకు మామూలే!

కానీ ఆ పోస్టుమేన్ కోసం నాలుగైదు రోజులక్రిందట ఆయన ఎంత ఆసక్తితో, ఎంత కుతూహలంతోనైతే నిరీక్షించారో, యిప్పుడంతగా ఆయనలో ఉదాసీనభావం వేరూనుకపోయింది

అందుకు కారణం లేకపోలేదు.

వివరాలను నమోదుచేసుకుని ఆట్లు, ఆట్లుగా తిరిగివచ్చిన అవివాహితుల సంజాయిషీ పత్రాలను పరిశీలించనూ, పరిశీలించనూ ఆయనకిక ఈ సమస్యను పరిష్కరించడం తనతరంగాదన్న విషయం యిట్టే తేలిపోయింది

రావుగారు వేడెక్కిన బుర్రను చేతుల్లో వుంచుకుని సమస్య లోలోతుల్లోకి చొచ్చుకపోయే అంతర్దృష్టితో సుదీర్ఘంగా ఆలోచించారు.

ఈ అవివాహితులందరూ ఎంతో బుద్ధిమంతులు! పైపైకి 'లోకముతో మనకేటికి' అన్నట్టు బలవంతాన సాగిపోతున్న సంసార రథంలో వెనకవైపున కూచుని ఎప్పుడో, ఎక్కడో క్రిందికి దూకి ఏ సుదూరసీమలకో పారిపోయే ఉద్దేశాన్ని ఎదలో దాచుకున్నట్టు కనిపించినా, నిజానికి వీళ్ళంతా నిర్లిప్తులు మాత్రం కారు! అందుకే బాహాటంగా అందరూ తమకయితే పెళ్ళిచేసుకునే సదుద్దేశం వుండనేవుందని ఏకగ్రీవంగా ఒప్పుకున్నారు కానీ సంజాయిషీపత్రంలో నాలుగో అంశానికి నేరుగా 'పాజిటివ్' సమాధానం రావడంతోనే ఏమైంది? ఉన్న చిక్కంతా ఆ తరువాతి అంశంలోనే! అక్కడే ప్రతి అవివాహితుడూ గొంతుకలో వెలక్కాయపడ్డట్టు తబ్బిబ్బయిపోతూ, ఒకటి రెండు కుంటిసాకులు చెప్పి ఆఖరుకు ఉన్న పరిస్థితిని యధాతథంగా ఉదహరించి పథాంతర మేమిటన్న పెద్దప్రశ్నతో మానసికంగా కుస్తీ పట్టుతున్నాడు

అసలు విషయం యిది పెళ్లి కావలసిన అక్కచెల్లెండ్రు ఒక్కరో యిద్దరో లేని అవివాహితుడు మచ్చుకైనా కనపడ్డం లేదు మొదట ఆడబిడ్డకు పెళ్లయితీరాలి! తరువాత నింపాదిగా మగవాడి మాట!

నిజమే! పెద్దలు, వాళ్ల పెద్దలనుంచీ అనూచానంగా మోసుకొస్తున్న సాంప్రదాయాన్ననుసరించి ఆడబిడకు కాస్తా పెందలకడనే పెళ్ళి చేసేయడమే న్యాయం!

ఐతే ఆడబిడ్డపెళ్ళికి కట్నాలు కావాలి. కానుకలు కావాలి

పెళ్ళికుమారుడి, తల్లికీ, తోబుట్టువులకూ మర్యాదలు జరగాలి

ఈ అనవాయితీలన్నీ యధావిధిగా జరిగిపోవాలంటే డబ్బుకావాలి

చేత డబ్బుంటేగానీ అమ్మాయికి పెళ్ళిగాదు. అమ్మాయికి పెళ్ళిగానంతవరకూ అబ్బాయి పెళ్ళిమాట తలపెట్టేవారు లేరు.

పిచ్చికుదిరితేగానీ పెళ్ళికాదు. పెళ్ళయితేగాని పిచ్చి కుదరదు.

ఇప్పుడేం చెయ్యాలి?

ఈ సమస్యను ఎలా పరిష్కరించాలి?

రావుగారితల్లో ప్రశ్నలు సుడిగుండాల్లా హోరుమంటున్నాయి గేటు తెరచుకుని పోస్టుమేన్ లోపలికివచ్చి ఆయనచేతికో కవరందించాడు.

పరధ్యానంగా కవరుచించి రావుగారు కంటిజోళ్ళు సవరించుకున్నారు

కవరులోనుంచీ కాస్తా నిడుపాటి వుత్తరమే క్రిందరాలింది రావుగారికళ్ళు రెండుమూడు వాక్యాలవెంబడీ పరుగెత్తాయోలేదో, ఆయన నిలువునా నిర్విణ్ణులైపోయారు

తేయింబవళ్ళూ తను మూలవిరాట్టులా యింటిపట్టున నెలకొనివుండగా, ముఖాముఖిగా మాట్లాడుకోడం పోయి తన కుమారులే తనకొక ఉత్తరం వ్రాయగలరని ఆయన ఎన్నడూ ఊహించలేదు!

అలా వ్రాయవలసి వచ్చినందుకు క్షమాపణ కోరుతూనే ఉత్తరం ప్రారంభమౌతోంది.

"మహారాజశ్రీ నాన్నగారికి నమస్కారాలు.

ఈ ఉత్తరాన్ని చూడగానే, మీకు ఆశ్చర్యమూ, దాని వెనువెంటనే కోపమూ కలగడానికి అవకాశం వుంది.

కానీ మీరు మమ్మల్ని మన్నించాలి

ఏవో నోటిమాటలతో ఉబుసుపోకగా

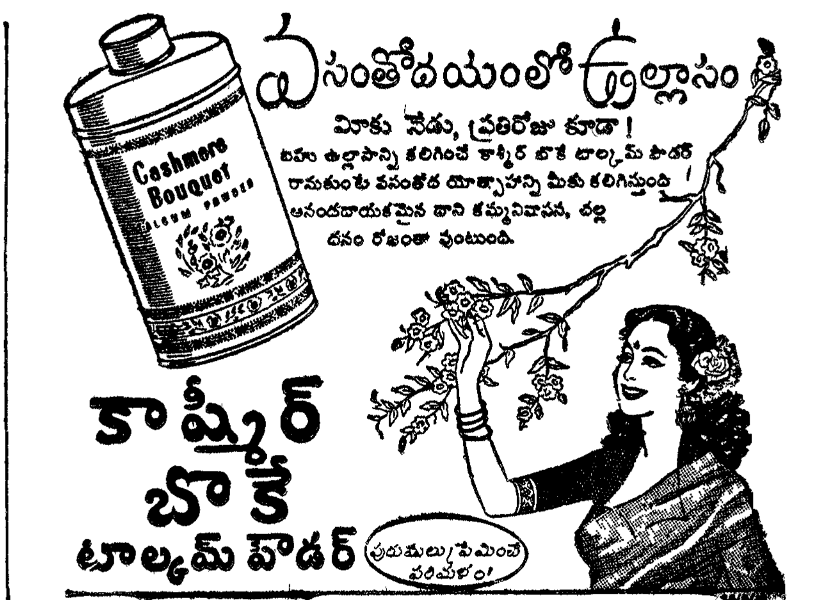

★ సంధ్యా సమస్యలు ★

చెప్పదలచుకున్న విషయాన్ని కాగితం పై కెక్కించి వట్టయితే, ఆ విషయానికి కొంత బరువు చేకూరుతుందని మీరే సెలవిచ్చారు. మాకు పాటికేళ్ళు మీరిపోయాయి మీ వుద్దేశానికేనాడూ వ్యతిరిక్తంగా ప్రవర్తించి నట్టు మాకు లీలామాత్రంగానైనా జ్ఞాపకం లేదు.

ఇక ప్రస్తుత విషయాన్ని గురించి: పదిపదిహేను రోజులనుంచీ మీరు ఆడపిల్లల పెళ్ళిళ్ళను గురించిన ఆలోచనలతో సతమతమైపోతూ వుండడం మేము కళ్లారా చూస్తున్నాం. నిజానికిది పద్మవ్యూహంలాంటి పెద్ద పెద్ద చిక్కుల్ని విడదీసి, ప్రభుత్వ వ్యవహారాల్లో ఢక్కామొక్కీలు తిన్న మీ బోటి అనుభవజ్ఞులు చేయి వేసుకో వలసిన సమస్యే! కాని ఒక చిన్న విషయాన్ని మీ రిక్కడ గమనించాలి! "నేను సైతం ప్రపంచాబ్జపు తెల్లరేకై పల్లవిస్తాను" అన్న కోరిక ప్రతి సామాన్యునికీ వుంటుంది. సరిగ్గా మాదీ అలాటికోరికే! ఈ మాతోడ్పాటుతో వివాహాల సమస్య పటాపంచలై, పంచబంగారమై వూరుకుంటుందని గాదు. మీ బోటివారు వారిధిమీద వారధి నిర్మించడానికి ప్రయత్నిస్తే, మేము వుడతా భక్తిగా యథోచిత సహాకారం నెరపదలచు కోడం సమంజసం కాకపోదు.

అసలు విషయమేమిటంటే మీతోబాటు మేముగూడా గత రెండువారాలనుంచీ ఈ పెళ్ళిళ్ళ సమస్యను గురించి తీవ్రంగా ఆలోచిస్తూనే వున్నాం.

పరిమితమైన మా లౌకిక విషయపరిజ్ఞానంతో ఈ సమస్యను మథించగా తేలిన సారాంశాన్ని మీకు తెలివిడి చేసుకోడానికే ఈ ఉత్తరం వుద్దేశింపబడింది.

ఒకటి: పెళ్లి అనే సాంఘికాచారం ఆడపిల్లల కెంత అవసరమో, అబ్బాయిలకూ అంత అవసరమే! కానీ ఈడొచ్చిన అమ్మాయిని యింట్లో వుంచుకోడం లోకుల దృష్టిలో అగ్గిని ఒడిగట్టుకోడంలా భాసిస్తోంది. అందుచేత వయసు మీరిపోతున్నప్పటికీ కొడుకు నలా వుంచేసి, తలిదండ్రులు మొదట కుమార్తెకే శుభకార్యం జరిపేయాలని ఆశిస్తున్నారు.

రెండు: బాగా డబ్బున్నవాళ్లకూ, బొత్తిగా లేమిడికుటుంబాలకూ ఈ వివాహాలు ఒక సమస్యగానే తోచడం లేదనిపిస్తోంది. శ్రీమంతులు ఎంతడబ్బయినా వెదజల్లి ఆకాశమంత పందిరి, భూదేవంత అరుగూ వేసి పెళ్లిళ్ళకు కొట్టి కోలాహలం చేస్తారు. పేదవాళ్లు ఉన్నంతలో కట్నాలు, కానుకల ప్రసక్తి లేకుండా ఏదో అయిందనిపించేస్తారు తిండికీ బట్టకూ జీతంరాళ్లు అందుకులుగా సరిపోయే మధ్యతరగతి కుటుంబాలను మాత్రమే ఈ వివాహ సమస్య భీషణంగా ఎదుర్కొంటోంది. అది మంచికో, చెడ్డకో చెప్పలేముగానీ మన దేశంలో ఈ మధ్యతరగతి కుటుంబాలే హెచ్చు!

మూడు పోనీ, కుమారుడికి పెళ్ళిచేస్తే కట్నం వస్తుందిగదా, ఆ కట్నంతోనే అల్లుడికెందుకు తెచ్చుకోగూడదని యిక్కడొక వాదం పైకిరావడానికి వీలుంది. కానీ కాస్తా కదిలించిచూస్తే యిదీ బొత్తిగా బలంలేని వాదమేనని తేలిపోతుంది. కూతుర్ని ఓమెట్టు పై కుటుంబంలో యివ్వాలనీ, తమకు అణగి మణగి వుండడంకోసం కోడల్ని ఓమెట్టు క్రింది కుటుంబంలోనుంచీ తెచ్చుకోవాలని తలిదండ్రులు వాంఛిస్తారు ఈ పరిస్థితుల్లో కూతురిపెళ్ళికి తమ తాహతుకు మించిన కట్నాన్ని యివ్వవలసివచ్చి వీళ్లెంతగా ధనాభావానికి గురౌతారో, కుమారుడి పెళ్ళికి అటువైపున అతడి అత్తగారి కుటుంబమూ సరిగ్గా అలాటి యిక్కట్టుకే గురౌతోంది ఈ విషయం అటుండగా, కుమారుడి పెళ్ళికట్నం, ఆ పెళ్ళిలోనే సగానికి పైగా వ్యయమైపోతోంది. మిగిలిన డబ్బును తన్నుకపోవడానికి రాబందుల్లాంటి అవసరాలు కాచుకుని వుండనేవుంటాయి

నాలుగు కాగాపోగా ఇక ఈ పెళ్ళిళ్ళన్నీ సజావుగా జరిగిపోవాలంటే అందుకు ఒకే ఒక్కమార్గం మాత్రం వుంది. ఇదేమిటో అందరికీ తెలుసు! కానీ విచిత్రమేమిటంటే, యింత సులభమైన పద్ధతిని ఆచరణలో పెట్టి ఇటు తామూ, అటు ఎదుటివాళ్ళు సాఫీగా సంసారాల్ని లాక్కుపోవడానికి బదులు అందరూ కట్నాలనీ, కానుకలనీ చేజేతులా చిక్కుల్ని కొనితెచ్చుకుంటున్నారు.

రోగానికి మూలకారణమేదో గుర్తెరిగి, దాన్ని అక్కడినుంచే తుడిచిపెట్టే వైద్య ప్రక్రియ చాలా మంచిదన్న విషయాన్ని మీరు ఒప్పుకున్నట్టయితే, ఈ వివాహాల అలజడికి మూలకందమైన కట్నాలతంతును సమూలంగా నాశనం చేయాలన్న మా నిర్ణయంతో ఏకీభవించకపోరు!

కానీ మనం నిర్ణయాలు చేసుకున్నంత మాత్రాన సంఘానికి పెద్ద లాభం చేకూరిపోదు.

కట్నం 'డిమాండ్' చేయడానికి అన్ని అర్హతలను కలిగివున్నా, దాన్ని నిరాకరించి, నలుగురికి ఆదర్శప్రాయంగా కార్యాచరణ చేసి చూపెట్టడానికి మీ వంటి విజ్ఞులు ముందుకురావాలి.

ఇక్కడ వ్రాయానా మీ చెల్లెలికి (మా మేనత్త కన్నమాట!) యిద్దరు కూతుళ్లున్నారనీ, ఒకప్పుడు బాగా బ్రతికినా యిప్పుడా కుటుంబం అల్లుళ్ళకు కట్నాలిచ్చే అంతస్థులో లేదనీ యిక్కడ మీకు విన్నవించుకోడం సముచితం గాకపోదని మా ఆశ!

మీరు చేబట్టిన ఆడపిల్లల పెళ్ళిళ్ళనే మహోద్యమానికి ఈ మా ముందంజ అంకురార్పణంగా పరిణమిస్తే, అంతకంటే మాకు సంతోషకరమైన విషయం మరొకటి వుండబోదు. ★

జియో‌ఫ్రే మేనర్స్ అండ్ కంపెనీ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, రిజస్టర్డ్ వాడకందారు.